

УДК 531(075)

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.84.2.15>

Сікорська О. О., Орду К. С.

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: НЕДОЛІКИ ТА ПЕРЕВАГИ

Метою статті є аналіз недоліків та переваг дистанційного навчання під час організації освітнього процесу у закладах вищої медичної освіти України. Для досягнення мети було використано такі методи дослідження: аналіз науково-педагогічної літератури, узагальнення, формулювання висновків.

Визначено, що дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується в основному за технологіями дистанційного навчання. Як стверджує учений, технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного навчання.

Стверджується, що дистанційна освіта під час підготовки лікарів – це інноваційна організація освітнього процесу, яка реалізується у специфічній педагогічній системі, що базується на принципі самостійної освіти лікаря й інтерактивної взаємодії викладача та студента.

У результаті дослідження розглянуто позитивні та негативні аспекти дистанційного навчання. Відповідно до положень наукових досліджень учених провідних ЗВМО нами визначено, що недоліки та переваги дистанційної освіти є спільними для усіх регіонів нашої країни. Серед позитивних аспектів – інноваційні форми взаємодії, економія коштів, можливість сумісництва з роботою, доступність навчальних матеріалів, свобода в часі і просторі; недоліками є недостатнє технічне оснащення, брак реального спілкування, мотивації і самоорганізації студентів. Попри те, що дистанційній освіті притаманна низка переваг, можемо стверджувати, що зазначена форма навчання як основна не підходить для навчання студентів саме медичних ЗВО. Зважаючи на вищезазначене, перспективу подальших розвідок із цього напрямку вбачаємо у розробленні науково-методичних матеріалів для підвищення рівня самоорганізації, мотивації та самодисципліни студентів-медиків.

Ключові слова: дистанційна освіта, заклади вищої медичної освіти, Covid-19, карантин.

Онлайн-навчання стало викликом не лише для українських викладачів. Педагоги з усього світу говорять, що були абсолютно не готові швидко адаптуватися до віртуальної школи, лише на підготовку одного дистанційного заняття вони витрачають вдвічі більше часу. Розглянемо детальніше досвід упровадження дистанційної форми навчання у закладах вищої медичної освіти України.

Мета статті – проаналізувати недоліки та переваги дистанційного навчання під час організації освітнього процесу у закладах вищої медичної освіти України.

Теоретичні обґрунтування дистанційної форми навчання засновані на методологічних працях учених Ю. Бабанського, С. Гончаренка, Н. Талізінної, психологів Б. Ананьєва, Г. Балла, М. Данилова, які аналізували процес дистанційного навчання як індивідуалізацію особистісно орієнтованого навчання. Вивченню дистанційної форми освіти медичних ЗВО присвячено низку праць С. Астремської, І. Мельничук, С. Мисловської, І. Письменецької та інших. У наукових працях зазначених дослідників висвітлені питання підготовки студентів-медиків до використання ІТ у професійній діяльності; розглянуті сучасні інформаційні технології в освітньому процесі медичних закладів вищої освіти; визначені перспективи впровадження на сучасному етапі дистанційного навчання у професійну сферу.

Історично дистанційне навчання існує з 1840 року, коли науковець Ісаак Пітман запропонував навчання для студентів Англії через телеграф. Інтенсивніше такий вид навчання почав розвиватися з 70-х років ХХ століття. Першим закладом освіти, який почав повноцінно функціонувати в подібному форматі, є Відкритий Університет Великобританії [9, с. 21]. Термін *distant education* уперше був використаний у каталозі заочних кореспондентських курсів Університету штату Вісконсін у 1892 році [13, с. 95].

За визначенням В. Кременя, *дистанційна освіта* – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується в основному за технологіями дистанційного навчання. Як стверджує учений, технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного навчання. Педагогічні технології – це технології активного спілкування викладачів зі студентами з використанням телекомунікаційного зв'язку та методології індивідуальної роботи студентів із навчальним матеріалом, представленим у електронному вигляді. Інформаційні технології дистанційного навчання – це технології створення, передачі і збереження навчальних матеріалів, організації і супроводу освітнього процесу дистанційного навчання за допомогою телекомунікаційного зв'язку [6].

Погоджуємось із твердженням В. Ждана про те, що *дистанційна освіта під час підготовки лікарів* – це інноваційна організація освітнього процесу, яка реалізується у специфічній педагогічній системі, що базується на принципі самостійної освіти лікаря й інтерактивної взаємодії викладача та студента [5, с. 26].

У нашій країні дистанційне навчання запроваджено Положенням про дистанційну освіту МОН України та затверджено наказом № 466 від 25.04.2013 року (цит. за Новиченко, 2020). Згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України від 16.03.2020 № 406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» та офіційним листом 1/9176 від 25 березня 2020 року «Щодо особливостей організації освітнього процесу під час карантину» заклади освіти зобов'язані функціонувати дистанційно.

Розглянемо детальніше досвід упровадження дистанційного навчання в освітній процес закладів вищої медичної освіти України під час пандемії, спричиненої COVID-19, визначимо недоліки та переваги цього напрямку.

Учені Одеського національного медичного університету Л. Унгурян, Г. Чернецька, І. Науменко процес дистанційної освіти характеризують як: гнучке поєднання самостійної пізнавальної діяльності студентів із різними джерелами інформації, навчальними матеріалами, спеціально розробленими з цього курсу; оперативну і систематичну взаємодію із провідним викладачем курсу; обмін думками, інформацією з учасниками курсів, а також із будь-якими іншими партнерами, в тому числі закордонними, за допомогою мережі Internet [13, с. 95–97].

Представники колективу кафедри нормальної та патологічної клінічної анатомії ОНМедУ (О. Аппельханс, Н. Нескоромна, О. Кошельник, С. Чеботарьова) вважають, що до плюсів навчання «на відстані» можна віднести: необмежений доступ до різноманітних навчальних ресурсів (за наявності мережі Internet); навчання у звичайних умовах та у зручний час; свободу вибору місця, часу та пріоритетності матеріалу навчання; заохочування самостійною позааудиторною роботою. Як мінуси дистанційного навчання учені розглядають: відсутність соціальної взаємодії «викладач – студент», «студент – студент»; досить низький рівень володіння сучасними платформами інтерактивних мереж; відсутність опанування практичними навичками, які вкрай важливі у медицині, тощо [1, с. 37–39].

На думку учених Харківського національного медичного університету (О. Левашова, Т. Тішакова, С. Козуб), перевагами дистанційної освіти є: можливість пройти навчання як із регіонів країни, так і з інших країн; прийнятна вартість; використання в освітньому процесі новітніх технологій, що роблять його більш цікавим. Недоліками дистанційної освіти автори вважають: недостатність практичних навичок, бо навіть сучасні тренажери не замінять майбутнім медикам чи хімікам реальної практики; більшість викладачів мають досить високу базову підготовку в галузі ІКТ, але під час упровадження дистанційного навчання цих знань недостатньо. Процес підготовки програм займає багато годин у викладачів, і важко вмістити весь обсяг лекцій у слайди [7, с. 111–112].

Науковець С. Новиченко (ВНДЗ «Буковинський державний медичний університет») звернув увагу на те, що саме карантин показав реальне положення та впровадження заходів із виявлення недоробок у процесі дистанційного навчання. Головною перевагою дистанційної освіти є її екстериторіальність, яка надає змогу проводити практичні заняття та прийом екзаменаційно-залікових сесій у студентів – громадян Індії, Єгипту, Сирії, яких евакуювали з України у зв'язку з поширенням епідемії COVID-19. До позитивних аспектів дистанційної освіти учений відносить такі: індивідуальний темп і підхід до навчання, що надає можливість прослухати лекцію рівно стільки раз, скільки це необхідно; збільшення кількості студентів, оскільки люди з обмеженими можливостями здоров'я можуть реалізувати своє право на освіту. Дистанційна освіта, на думку ученого, має свої мінуси: підходить тільки для високодисциплінованих студентів; втрачається комунікативний підхід до навчання; медичні університети не можуть повністю перейти на таку форму навчання, адже становлення лікарів відбувається біля ліжка хворого [9, с. 20–23].

Учені Харківської медичної академії післядипломної освіти та Національного фармацевтичного університету (Л. Галій, Л. Шульга, В. Якущенко, П. Нартов, К. Бур'ян, С. Баган) висвітлюють деякі особливості та складнощі впровадження дистанційної форми навчання зі спеціальності «Загальна фармація». З огляду на низку соціальних та економічних аспектів, дистанційне навчання в Україні має деякі особливості: наявність як ґрунтовних знань за спеціальністю, так і технічних вмінь та навичок у тьютора та викладачів, що сприятиме наочності та візуалізації інформаційних матеріалів, зосередженню уваги фахівців на предметі навчання; недостатньо повне покриття віддалених районів Інтернет-мережею; незадовільне власне технічне оснащення деяких осіб, які бажають навчатися; можливість психологічних проблем викладачів під час використання голосового зв'язку та під час роботи з відеокамерою; недостатній рівень технічної підготовки викладачів для роботи з інтерактивними програмами [3, с. 14–20].

Колектив кафедри педіатрії, неонатології та дитячих інфекцій Донецького національного медичного університету (Україна) О. Дзюба, О. Самойленко, М. Мірошниченко, Ю. Чорний відзначають переваги дистанційної форми навчання: всі необхідні матеріали та завдання доступні студенту після реєстрації в системі Meет, можливе отримання навчальних матеріалів електронною поштою чи через мобільні додатки. Як зазначають учені, дистанційна форма навчання мінімізує контакт між студентами та викладачами, що дозволяє запобігти росту захворюваності в умовах пандемії Covid-19. Недоліками цієї системи освіти науковці вважають проблему ідентифікації студента; під час дистанційного навчання особистий контакт студентів із пацієнтами і з викладачами мінімальний, що ускладнює розвиток клінічних навичок [4, с. 271–279].

Дослідниця І. Лісецька (ІФНМУ) виділяє такі особливості дистанційної форми навчання, як: 1) гнучкість; 2) модульність; 3) паралельність; 4) асинхронність; 5) масовість; 6) рентабельність. Серед переваг авторкою визначено такі: можливість навчатися на декількох курсах або в декількох закладах вищої освіти, можливість паралельно працювати; дистанційна освіта дешевша: студенту не доводиться оплачувати дорогу, проживання, а у разі із зарубіжними вишами не потрібно витратитися на візу і закордонний паспорт. Водночас дистанційна форма навчання має низку недоліків: неможливість відпрацювання практичних навичок і вмінь, навіть найсучасніші комп'ютерні тренажери не замінять фізичного відпрацювання навичок на фантомах [8, с. 81–86].

Представники Івано-Франківського національного медичного університету (Н. Саган, О. Жураківська, Л. Заяць, О. Антимис, У. Дутчак) наголошують, що пандемія коронавірусної інфекції поставила перед науковцями завдання зберегти систему медичної освіти. За спостереженнями учених, позитивним моментом дистанційного навчання є: можливість працювати зі значно більшою аудиторією; можливість ширше використовувати інтерактивні методи навчання; оновлення ролі викладача, який повинен підвищувати педагогічну активність і кваліфікацію відповідно до нововведень. Основною проблемою в Україні є недоступність інтернету, особливо у невеликих містечках, а також шкідлива дія монітору [10, с. 153–156].

Учені І. Скрипник, Г. Маслова, Н. Приходько, О. Гопко, О. Шапошник (Українська медична стоматологічна академія, м. Полтава) стверджують, що ефективність дистанційного навчання залежить не лише від способів викладання навчальних матеріалів, а й від контролю засвоєння знань, аналізу пріоритетів чинників, що впливають на ефективність роботи викладачів і студентів у дистанційному середовищі. Автори виокремлюють кілька недосконалостей дистанційної освіти: складнощі з інтернет-забезпеченням у віддалених містечках; незадовільне технічне оснащення студентів може обмежувати доступ до освітніх програм; недостатня потужність технологій і ресурсів в умовах надання якісного контенту з боку ЗВО може призводити до мінімального рівня надання освітніх послуг [11, с. 29–32].

Дослідники Н. Теренда, О. Теренда, М. Горішний і Н. Панчишин (Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського) дослідили особливості дистанційного навчання студентів в умовах пандемії COVID-19. На переконання учених, отримані результати вказують на існування суб'єктивних перешкод у здобутті знань під час дистанційного навчання, яке передбачає значну самомотивацію студента щодо власного навчання, а також високий рівень самоорганізації. Автори впевнені, що для покращення доступності навчально-методичних матеріалів, збільшення контакту між викладачем і студентом необхідно залучати інтерактивні платформи, які дадуть змогу покращити процес викладання та засвоєння необхідного навчального матеріалу [11, с. 57–60].

Слід відзначити слушну думку Л. Височиної, І. Авраменко, Н. Башкірової (ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України») про те, що як альтернатива пацієнт-орієнтованого навчання можуть бути використані клінічні стажування з використанням онлайн-сховищ записів пацієнтів, випадків, тренінги через комп'ютерний зв'язок онлайн (телемедицина). На переконання авторів, пошук та освоєння інноваційних форм і методів дистанційної освіти, перехід на надання дистанційних освітніх послуг є питанням виживання для медичних закладів освіти України [2, с. 7].

Висновки. Відповідно до положень наукових досліджень учених провідних ЗВМО, нами визначено, що недоліки та переваги дистанційної освіти є спільними для усіх регіонів нашої країни: серед позитивних аспектів – інноваційні форми взаємодії, економія коштів, можливість сумісництва з роботою, доступність навчальних матеріалів, свобода в часі і просторі. Недоліками є: технічне оснащення, брак реального спілкування, мотивація і самоорганізація студентів. Попри те, що дистанційній освіті притаманна низка переваг, можемо стверджувати, що зазначена форма навчання як основна не підходить для навчання студентів саме медичних ЗВО. Зважаючи на вищезазначене, перспективу подальших розвідок із цього напрямку вбачаємо у розробленні науково-методичних матеріалів (тренінгів, семінарських занять, веб-квестів) для підвищення рівня самоорганізації, мотивації та самодисципліни студентів-медиків.

Використана література:

1. Аппельханс О.Л., Нескоромна Н.В., Кошельник О.Л., Чеботарьова С.О. Особливості організації навчального процесу при викладанні анатомії людини за умов дистанційного навчання. *Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення : матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи microsoft teams* (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського МОЗ України. Тернопіль : ТНМУ. С. 37–39.
2. Vysochyna, I.L., Avramenko, I.V., & Bashkirova, N.S. Дистанційне навчання на кафедрі сімейної медицини ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України» очима студентів-медиків другого курсу (у результаті анонімного анкетування). *Медична освіта*. 2021. № 4. С. 5–9.
3. Галій Л.В., Шульга Л.І., Якущенко В.А., Нартов П.В., Бур'ян К.О., Баган С.О. Впровадження дистанційної форми навчання в систему післядипломної освіти: проблемні питання сьогодення, *Медична освіта*. 2019. № 3 (35). С. 14–20.
4. Дзюба, О., Самойленко, І., Мірошниченко, М., Чорний, Ю. Дистанційне навчання в умовах пандемії, як сучасна форма навчання студентів в медичних вузах. Недоліки та переваги. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/10850> (дата звернення: 02.12.2021).
5. Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Кітура Є.М., Ткаченко М.В. Сучасні методологічні підходи до вивчення циклу «Внутрішні хвороби» при підготовці сімейного лікаря. *Здоров'я нації*. 2018. № 2 (49). С. 28–29.
6. Концепція розвитку дистанційної освіти України. URL: <http://uiite.kpi.ua/2019/06/03/1598/> (дата звернення: 02.12.2021).
7. Левашова О.Л. Дистанційна освіта – виклик сучасності. Актуальні проблеми вищої медичної освіти і науки : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 8 квітня 2021 р.). Харків: ХНМУ. С. 111–112.
8. Лісецька І.С. Дистанційна форма навчання студентів-медиків як виклик сьогодення. *Сучасна педіатрія*. Україна. 2020. 7(111). С. 80–81.
9. Саган Н.Т., Жураківська О.Я., Антимис О.В., Дистанційне навчання в медичному виші – реалії сьогодення. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/31/part_1/34.pdf (дата звернення: 02.12.2021).
10. Новиченко С.Д. Дистанційне навчання як інноваційна форма освіти для студентів медичних університетів. *The scientific heritage*. 2020. № 49. С. 20–23.

11. Скрипник І.М., Маслова Г.С., Приходько Н.П., Гопко О.Ф., Шапошник О.А. Використання дистанційних методів навчання в медичній освіті. URL: http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/13709/1/vykorystannya_dystantsiynykh_metodiv_navchannya_v_medychnii_osviti.pdf (дата звернення: 02.12.2021).
12. Terenda, N.O., Terenda O.A., Horishnyi, M.I., & Panchyshyn, N.Y. Особливості дистанційного навчання в умовах пандемії COVID-19 (за результатами анкетування). *Медична освіта*. 2021. № 4. С. 57–60.
13. Унгурян Л.М., Чернецька Г.В., Науменко І.А. Дистанційне навчання студентів-заочників фармацевтичного факультету в медичному ВНЗ. *Медична освіта*. 2013. № 3. С. 95–97.

References:

1. Appelhans O.L., Neskoromna N.V., Koshelnik O.L., Chebotaryova S.O. (2021). Osoblyvosti orhanizatsiyi navchal'noho protsesu pry vykladanni anatomiyi lyudyny za umov dystantsiynoho navchannya [Features of the organization of the educational process in the teaching of human anatomy in terms of distance learning]. Aktual'ni pytannya vyshchoyi medychnoyi (farmatsevychnoyi) osvity: vyklyky s'ohodennya ta perspektyvy yikh vyrishennya : materialy XVIII Vseukr. nauk.-prakt. konf. v onlayn-rezhymi za dopomohoyu systemy microsoft teams (Ternopil', 20–21 trav. 2021 r.) / Ternop. nats. med. un-t imeni I. Ya. Horbachevs'koho MOZ Ukrainy. – Ternopil' : TNMU. S. 37-39 [in Ukrainian].
2. Vysochyna, I.L Avramenko, I.V., & Bashkirova, N.S (2021). Dystantsiynе navchannya na kafedri simeynoyi medytsyny DZ» Dnipropetrovs'ka medychna akademiya MOZ Ukrainy» ochyma studentiv-medykiv druhooho kursu (u rezul'tati anonimnoho anketuvannya) [Distance learning at the department of family medicine (Dnipropetrovsk medical academy)]. *Medychna osvita*, (4). S. 5–9 [in Ukrainian].
3. Dzyuba, O., Samoilenko, I., Miroshnichenko, M., Chorny, Yu. (2021). Vprovadzhennya dystantsiynoyi formy navchannya v systemu pisyadyplomnoyi osvity: problemni pytannya s'ohodennya [Distance learning in a pandemic, as a modern form of education for students in medical schools. Disadvantages and advantages]. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/10850> (data zvernennia: 02.12.2021)
4. Zhdan V.M, Babanina M.Yu., Kitura E.M., Tkachenko M.V. Modern methodological approaches to the study of the cycle "Internal Medicine" in the preparation of a family doctor. *Health of the nation*. 2018. № 2 (49). S. 28-29 [in Ukrainian].
5. Galiy L.V, Shulga L.I, Yakushchenko V.A, Nartov P.V, Buryan K.O, Bagan S.O. (2019). Dystantsiynе navchannya v umovakh pandemiyi, yak suchasna forma navchannya studentiv v medychnykh vuzakh. Nedoliky ta perevahy [Introduction of distance learning in the system of postgraduate education: problematic issues of today]. *Medychna osvita*, № 3 (35). S. 14–20 [in Ukrainian].
6. Kontseptsiya rozvytku dystantsiynoyi osvity Ukrainy. The concept of development of distance education in Ukraine. URL: <http://uiite.kpi.ua/2019/06/03/1598/> (data zvernennia: 02.12.2021) [in Ukrainian].
7. Levashova O.L. Dystantsiyna osvita – vyklyk suchasnosti [Distance education – the challenge of modernity] / O. L. Levashova, T. S. Tishakova, S. M. Kozub. *Aktual'ni problemy vyshchoyi medychnoyi osvity i nauky : materialy Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi z mizhnarodnoyu uchastyu* (m. Kharkiv, 8 kvitnya 2021 r.). Kharkiv: KHNMU, 111–112 [in Ukrainian].
8. Lisetskaya I.S. (2020). Dystantsiyna forma navchannya studentivmedykiv yak vyklyk s'ohodennya [Distance learning of medical students as a challenge of today]. *Suchasna pediatriya. Ukrayina*. 7(111). S. 80–81 [in Ukrainian].
9. Novichenko S.D. (2020). Dystantsiynе navchannya yak innovatsiynaforma osvity dlya studentiv medychnykh universytetiv [Distance learning as an innovative form of education for medical students]. *The scientific heritage*. No. 49. S. 20–23 [in Ukrainian].
10. Sagan N.T., Zhurakivska O.Y., Antimys O.V., Dystantsiynе navchannya v medychnomu vuzi – realiyi s'ohodennya [Distance learning in medical school – the realities of today]. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/31/part_1/34.pdf (data zvernennia: 02.12.2021) [in Ukrainian].
11. Skrypnyk I.M., Maslova G.S., Prykhodko N.P., Hopko O.F, Shaposhnyk O.A . Vykorystannya dystantsiynykh metodiv navchannya v medychnii osviti [The use of distance learning methods in medical education]. URL: http://elib.umsa.edu.ua/bitstream/umsa/13709/1/vykorystannya_dystantsiynykh_metodiv_navchannya_v_medychnii_osviti.pdf (data zvernennia: 02.12.2021) [in Ukrainian].
12. Terenda, N.O., Terenda O.A., Horishnyi, M.I., & Panchyshyn, N.Y. (2021). Osoblyvosti dystantsiynoho navchannya v umovakh pandemiyi COVID-19 (za rezul'tatamy anketuvannya). [Features of distance learning in a pandemic COVID-19 (according to the results of the questionnaire)]. *Medychna osvita*. 4. S. 57–60 [in Ukrainian].
13. Unguryan L.M., Chernetskaya G.V., Naumenko I.A. (2013). [Distance learning of part-time students of the Faculty of Pharmacy in a medical university]. *Dystantsiynе navchannya studentiv-zaochnykyv farmatsevychnoho fakul'tetu v medychnomu. Medychna osvita*. № 3. S. 95–97 [in Ukrainian].

Sikorska O. O., Ordu K. S. Distance education: experience of higher medical education institutions of Ukraine

The aim of the article is to analyze the disadvantages and advantages of distance learning during the organization of the educational process in institutions of higher medical education in Ukraine. To achieve this goal, the following research methods were used: analysis of scientific and pedagogical literature, generalization, formulation of conclusions.

It is noted that distance education is a form of learning equivalent to full-time, part-time and part-time education, which is implemented mainly by distance learning technologies. According to the scientist, distance learning technologies consist of pedagogical and information technologies of distance learning.

It is claimed that distance education in the training of doctors is an innovative organization of the educational process, which is implemented in a specific pedagogical system based on the principle of independent doctor's education and interactive interaction between teacher and student.

The study examines the positive and negative aspects of distance learning. According to the research of leading ZVMO scientists, we have identified that the disadvantages and advantages of distance education are common to all regions of our country: among the positive aspects – innovative forms of interaction, cost savings, the possibility of combination with work, availability of educational materials, freedom in time and space; the disadvantages are: technical equipment, lack of real communication, motivation and self-organization of students. Despite the fact that distance education has a number of advantages, we can say that this form of education as the main, is not suitable for teaching students of medical health care. Given the above, the prospect of further research in this area is considered in the development of scientific and methodological materials to increase the level of self-organization, motivation and self-discipline of medical students.

Key words: distance education, institutions of higher medical education, Covid-19, quarantine.